

„Св. архидякон Стефан“, 1535/1537, Несебър, Национален археологически институт с музей при БАН
‘St. Stephen the Archdeacon’, 1535/1537, Nessebar, National Archaeological Institute with Museum (Bulgarian Academy of Sciences)

„Св. Първомъченик Стефан“

Златна възпоменателна монета
от серията „Българска иконография“
Емисия на БНБ

‘St. Stephen the Protomartyr’

Golden Commemorative Coin
of the ‘Bulgarian Iconography’ Series
BNB Issue

Българската народна банка изказва благодарност на Националния археологически институт с музей при Българската академия на науките за прегодабеното съгласие за използване на изображението на иконата и на Националната галерия за заснемането ѝ.

The Bulgarian National Bank gratefully acknowledges the National Archaeological Institute with Museum (Bulgarian Academy of Sciences) for its consent to use the image of the icon, as well as the National Gallery for the provided photo.

- © Българска народна банка, 2018
- © Борислав Чернев, фотограф, 2018
- © Питър Скип, превод, 2018
- © Bulgarian National Bank, 2018
- © Borislav Chernev, photographer, 2018
- © Peter Skipp, translation, 2018

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА
БАНКА

BULGARIAN
NATIONAL
BANK

Свети Стефан е първият мъченик за християнската вяра. Подробни сведения за делото му намираме в книгата „Деяния на светите апостоли“ от Новия Завет, където Свети апостол Лука описва събитията от първите години след смъртта и възкресението на Исус Христос. За Свети Стефан пишат и гръцки отци на Църквата, като Свети Иринеи Лионски, Афраат Персийски и Свети Григорий Нисийски.

Свети Стефан е сред най-ревностните последователи на новото учение. Заради неговата праведност, посветеност и мъдрост апостолите го избират за архидякон (главен служител) на основаната през 33 г. първа църковна община, Йерусалимската, за да се грижи за онеправданите. „Силен словом и делом“ и „изпълнен с вяра и сила, вършеше [той] големи чудеса и личби между народа“, по думите на Свети апостол Лука. Това разгневява еврейските първосвещеници и с лъжесвидетелство те го обвиняват в богохулство. Вместо самозащита той на свой ред обвинява обвинителите си в неспазване на Божия закон. В резултат е осъден на смърт и през 37 г. умъртвен с камъни. Остава в историята на християнството като първия мъченик за вярата и образец на преданост, съчетана с висока ерудиция и сила на духа. Последните му думи са молитва към Бог да пощади убийците му: „Господи, не зачитай им този грях!“.

Няколко столетия след смъртта му споменът за светеца бил почти заличен. Но след откриването през 415 г. и поставянето в Сионския храм в Йерусалим на мощите му споменът за него постепенно възкръсва.

Днес Православната църква чества паметта на Свети първомъченик и архидякон Стефан на 27 декември. Той е патрон на храмове и манастири в България, както и на „Желязната църква“ – прочутата българска църква в Истанбул, в която по време на Великденската служба на 3 април 1860 г. Иларион Макариополски фактически обявява възстановяването на независимостта на Българската православна църква.

St. Stephen was the first Christian to be martyred for his faith. We find detailed accounts of his work in the New Testament Acta Apostolorum where Luke the Evangelist describes the early years after the death and resurrection of Christ. Other Church fathers, among them Irenaeus of Lyon, Aphrahat the Persian, and Gregory of Nyssa also wrote of Stephen.

St. Stephen was among the most devoted followers of the new doctrine. Noting his righteousness, devotion, and wisdom, the Apostles appointed him chief minister or Archdeacon at the first church they founded at Jerusalem in 33, tasking him with charitable work. Luke describes him as “powerful of word and deed” and “full of God’s grace and power, performing great wonders and signs among the people.” This angered the Jewish elders who employed perjury to charge him with blasphemy. Instead of defending himself, Stephen accused his judges of breaching divine law. At length, he was sentenced to death by stoning and

executed in 37. St. Stephen remains in Christian history as the first martyr and an example of devotion coupled with high erudition and spiritual power. His last words were a prayer for God to spare his slayers: “O Lord, lay not this sin to their charge!”

Several centuries after St. Stephen’s death, the memory of him has become almost extinct. It revived gradually only after the discovery of his relics in 415 and their transfer to the Abbey of the Dormition in Jerusalem.

Today the Eastern Orthodox Church marks the memory of St. Stephen the Protomartyr and Archdeacon on 27 December. He is the patron saint of churches and monasteries across Bulgaria and also of the renowned Bulgarian Iron Church at Istanbul where the Easter service on 3 April 1860 saw Hilarion of Makariopolis effectively declare the Bulgarian Orthodox Church’s claim to autocephaly.

ТЕХНИЧЕСКИ ПАРАМЕТРИ

Емисия	2018 г.
Номинална стойност	100 лева
Метал	злато, проба 999/1000
Качество	мат-гланц, висше
Тегло	8.64 г
Диаметър	24 мм
Гурт	гладък
Тираж	2000

Художествен проект:

Пламен Чернев

Монетата е изработена
в „Монетен двор“ ЕАД.

Емитент: Българска народна банка

SPECIFICATIONS

Year of issue	2018
Nominal value	100 levs
Metal	Au 999/1000
Quality	proof, mint state
Weight	8.64 g
Diameter	24 mm
Edge	flat
Mintage	2000

Artistic design:
Plamen Chernev

The coin is minted
in the Bulgarian Mint EAD.

Issuer: Bulgarian National Bank